

Thomas Beijer, piano

Noa Wildschut, viool

Quirine Viersen, cello

Programma

Enrique Granados
1867-1916

Sonate voor viool en piano

Manuel de Falla
1876-1946

Suite Popular Español voor cello en piano
(arr. M. Maréchal)

- El Paño Moruno
- Nana
- Canción
- Polo
- Asturiana
- Jota

Joaquín Turina
1882-1949

Pianotrio nr. 2 in b opus 76

- Lento - Allegro molto moderato
- Molto vivace
- Lento - Andante mosso - Allegro

pauze

Manuel de Falla

Cuatro Piezas Españolas

- Aragonesa
- Cubana
- Montañesa
- Andaluza

Enrique Granados

Pianotrio opus 50

- Poco allegro con espressione
- Scherzetto: Vivace molto
- Duetto: Andante con molta espressione
- Finale: Allegro molto

Thomas Beijer & vrienden in Spaanse sferen

In de drie concerten rondom Artist in Residence Thomas Beijer komen zijn vele talenten mooi tot hun recht. Want hij is niet alleen een begenadigde pianosolist, maar ook een bevlogen kamermuzikspeler en een componist met grote eigenheid. Gepeperd en ontroerend Spaans repertoire met een zuidelijke zon van het Iberisch schiereiland. Volksmuziek en volksdansen tot kunst verheven, met vurige en eigenzinnige ritmen als die van de bolero en de jota, omhangen met een romantische en impressionistische jas.

Een vergeten Vioolsonate

Omstreeks 1900 werd in Spanje een muziek ontwikkeld met een typisch Spaans coloriet. Vanuit de oude volksmuziek en volksdansen werden speciale toonladders, vurige en eigenzinnige ritmen als die van de bolero en de fandango de klassieke muziek binnen gesluisd. Componisten als Isaac Albéniz en Enrique Granados zochten in Parijs aansluiting bij het Franse impressionisme en creëerden een wat meer romantische Spaanse variant daarvan, met sterk folkloristische elementen. De Catalaan Enrique Granados was een iets jongere tijdgenoot van Claude Debussy, maar overleed toch nog twee jaar eerder dan zijn Franse voorbeeld, in 1916. Na zijn studie piano in Barcelona en Parijs ontwikkelde hij zich als autodidact tot componist. Hij is vooral bekend om zijn pianomuziek, ook al werd veel daarvan pas na zijn dood bekend. Uitgerekend na de première van zijn opera Goyescas in New York in 1916 overleden Granados en zijn vrouw, toen hun schip op de terugweg in het Kanaal werd getorpedeerd door een Duitse onderzeeboot. Ook de vanavond gespeelde ééndelige Vioolsonate bleef lang onder het stof en kwam pas in 1971 boven water. Granados schreef het voor de violist Jacques Thibaud met wie hij geregeld samenspeelde. Het stuk is een typische Granados-mix van poëtische laat-romantiek en Spaanse exotische sferen.

Tussen Parijs en Madrid

Manuel de Falla zag het als zijn levenstaak de autochtone Spaanse muziek te promoten als uitvoerder en componist. Daarvoor verdiepte hij zich in de onoverzichtbare schatten van Spanjes muzikale verleden. Hij boog zich over de oude meesters van de Spaanse renaissance en barok, maar bracht ook eigentijdse lokale muziektradities in kaart. In zijn eigen muziek echoot de flamenco uit Andalusië, en speciaal de canto jondo, maar vermengd met invloeden van Debussy en Ravel, de Franse componisten die hij leerde kennen in zijn Parijse studietijd 1907-1914. Veel van Falla's werken ontstonden bij zijn terugkeer naar Madrid tegen het begin van de Eerste Wereldoorlog, zoals de bekende Noches en los jardines de España, El amor brujo en El sombrero de tres picos. In 1939 vertrok Manuel de Falla vanwege het Franco-regime naar Argentinië, waar hij in Alta Gracia in 1946 overleed.

Nog net in Parijs schreef hij de liederencyclus 'Siete canciones populares españolas' (Zeven Spaanse volksliederen), gebaseerd op authentieke Spaanse volksliederen, door Falla licht getoucheerd en van een pianobegeleiding voorzien. Naderhand werkte hij zes van de zeven liederen om tot een versie voor viool en piano, die hier weer klinken met cello en piano. Zo trekken woordloos voorbij een liedje over een Moorse doek (El paño moruno), een oosters getint wiege-

liedje uit Andalusië (Nana), een bruisend lied waarin een bedrogen minnaar zijn wrok begraaft (Canción), een wild lied uit Andalusië met uitroepen over het wel en wee van de liefde (Polo), een klaaglied waarin een wilg mee treurt met een droeve geliefde (Asturiana) en ten slotte een vertelling over een geheime liefde uit de regio Aragon (Jota).

Zeven jaar eerder vloeide het eerste omvangrijke pianowerk uit Manuel de Falla's pen, *Cuatro Piezas Españoles* (letterlijk: Vier Spaanse stukken 1906-1909). Het wordt gezien als een sleutelwerk van de wedergeboorte van de Spaans nationalistische muziek. Opvallend is dat Falla hier rijkelijk gebruik maakt van de modale toonladders uit de volksmuziek en ze verwerkt tot een modernistische eigen stijl. Hij begon met het componeren van *Cuatro Piezas Españoles* in 1906 in Madrid en voltooide ze in Parijs. De vier titels verwijzen naar de diverse plaatselijk volksmuziekstijlen van de stukken.

Van laat-romantiek naar Anadalusische sferen

De in Sevilla geboren Joaquín Turina was niet alleen de jongste van de Spaanse componisten in dit programma, maar ook degene die als enige een substantieel deel van zijn oeuvre wijdde aan kamermuziek. Daarbij werd hij aangemoedigd en gestimuleerd door zijn leraar Vincent D'Indy, en door Maurice Ravel en Claude Debussy. Het vanavond gespeelde Tweede pianotrio is zo'n fraaie mix van de laat-romantiek uit de school van César Franck en D'Indy, de impressionistische klankkleuren van Debussy en Ravel én de Andalusische sferen van Turina's geboortestreek.

Herkansing voor een magnifiek Pianotrio

Aan het laatste werk op het programma, het Pianotrio opus 50 van Enrique Granados, is goed te horen dat de componist een virtuoos pianist was. Na de tragische dood van Granados raakte ook dit bijzondere werk in de vergetelheid, tot het zestig jaar later werd uitgegeven, in 1976. Het Pianotrio beleefde zijn première in Madrid in 1895 met Granados zelf aan de piano, de violist Julio Francés en de zeventien-jarige cellist Pablo Casals, destijds nog student aan het conservatorium van Madrid. Het werk werd verder nooit meer uitgevoerd tijdens Granados' leven, wat bijzonder spijtig is, want het is een ijzersterk voorbeeld van hoe een laatromantische Midden-Europese muzikale vorm (het pianotrio) zich verzoent met een zo herkenbare en uitgesproken Spaanse sfeer. In de vier delen klinkt romantiek doordrenkt van Spaanse volksmuziektradities. Mooie brede en gulle melodische lijnen in het eerste deel die worden ingezet in het boeiende en levendige het spel van vraag en antwoord tussen de drie instrumenten. Een heerlijk dansant en ritmisch Scherzetto met getokkelde tonen van de strijkers (pizzicato) en gestoten tonen van de piano (staccato) en doorspekt met folkloristische elementen. En dan het emotionele hart van het Pianotrio, het Duetto, een intieme samenzang tussen viool en cello, die uitmondt in de spetterende Finale.

Thomas Beijer is zowel pianist als componist. In 2022 ontving hij de Nederlandse Muziekprijs. Hij studeerde bij Jan Wijn aan het Conservatorium van Amsterdam en volgde masterclasses bij o.a. Jorge Luis Prats, Emanuel Ax, Menahem Pressler en Murray Perahia. Hij sloot in 2011 zijn Masterstudie af met de hoogste onderscheiding. In 2007 won hij het YPF Nationaal Pianoconcours. Thomas Beijer geeft recitals in heel Europa en Azië, en speelde onder meer pianoconcerten van Mozart, Beethoven, Brahms, Grieg, Franck, Ravel, Gershwin en Adams. Hij trad op met het Residentie Orkest, het Brabants Orkest, Amsterdam Sinfonietta en het Nederlands Studenten Orkest, en met dirigenten als Neeme Järvi, Nicholas Milton, Ed Spanjaard en Bas Wiegers. Zijn repertoire reikt van zeventiende-eeuwse muziek tot hedendaagse composities, met speciale affiniteit met Spaanse muziek: Albéniz, Granados en Falla. Hij bracht verschillende cd's uit met muziek van Brahms, Rachmaninov, Ravel, Rudolf Escher, Frank Martin en eigen composities. Daarnaast een cd speciaal gewijd aan Spaans repertoire, getiteld Canción y Danza. Op zijn meest recente cd soleert hij in Poulencs pianoconcert Aubade, dat hij opnam samen met Camerata RCO en dirigent Yu Lu.

Noa Wildschut trad als 6-jarige op als soliste op het Kinderprinsengrachtconcert 2007, dat live op televisie werd uitgezonden. Op haar zevende maakte ze haar debuut in de Grote Zaal van het Concertgebouw te Amsterdam tijdens The Night of the Promising. Inmiddels is Noa Wildschut een veelgevraagde gast voor festivals, recitals en solo-optredens in binnen- en buitenland. Ze speelde samen met onder meer Janine Jansen, Anne-Sophie Mutter, Igor Levit, Enrico Pace en Arthur en Lucas Jussen. Noa won de eerste prijs in het Internationale Vioolconcours Louis Spohr 2010, de eerste prijs tijdens de Iordense Violdagen 2012, de Concertgebouw Young Talent Award 2013 en de Kersjesvioolbeurs 2017. Door de European Concert Hall Organisation werd ze gekozen tot ECHO Rising Star met een tournee door Europa in seizoen 2019/20. Noa Wildschut begon haar vioollessen op haar vierde bij Coosje Wijzenbeek, vervolgde haar studie vanaf haar twaalfde bij Vera Beths aan het Conservatorium van Amsterdam, en vervolgens bij Antje Weithaas aan de Hochschule für Musik Hanns Eisler in Berlijn. Daarnaast volgde ze masterclasses bij Ivry Gitlis, Jaap van Zweden, Menahem Pressler, Frank Peter Zimmerman, Anner Bijlsma en Liviu Prunaru.

Quirine Viersen kreeg haar eerste lessen van haar vader Yke Viersen, cellist in het Koninklijk Concertgebouworkest. Ze studeerde cello aan het Conservatorium van Amsterdam, bij Jean Decroos en Dmitri Ferschtman en bij Heinrich Schiff aan de Universität für Musik und Darstellende Kunst 'Mozarteum' in Salzburg waar ze in 1997 afstudeerde. In 1994 was Quirine Viersen de eerste Nederlandse prijswinnaar op het Tsjajkovski Concours en ontving zij tevens de Nederlandse Muziekprijs. In 2000 won zij de Young Artist Award van de Credit Suisse Groupe. Eerder al sleepte ze prijzen binnen van het Rostropovich Concours in Parijs (1990) en het Internationale Cello Concours in Helsinki (1991). Quirine Viersen trad en treedt op met vele orkesten in Nederland, Europa en daarbuiten. Naast het standaardrepertoire heeft ze interesse in hedendaagse muziek. Zo speelde zij in 2018 de wereldpremière van het voor haar geschreven Glacier van Jacob ter Veldhuis tijdens de Cello Biënnale Amsterdam. Quirine maakte verschillende cd's, de meest recente met Thomas Beijer met sonates van Chopin, Poulenc en Escher die dit najaar uitkomt.